

N:o 11.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 April 1882, kl. 11 f. m

Memorial, i anledning af Kamrarnes dels skiljaktiga beslut, dels återremiss i vissa delar af Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 7, angående villkoren för tillverkning af bränvin.

Enligt ankomna protokollsutdrag hafva Kamrarne i afseende å vissa delar af Utskottets ofvannämnda betänkande fattat skiljaktiga definitiva beslut; och hafva derjemte åtskilliga hemställanden i samma betänkande blifvit utaf endera eller begge af Riksdagens Kamrar till Utskottet återförvisade; och får Utskottet med anledning häraf afgifva förnyadt utlåtande i ämnet.

1:o.

Under 2:dra punkten hade Utskottet hemställt bland annat, att 1, 2 och 5 §§ i förordningen angående tillverkning af bränvin skulle lerhålla följande lydelse:

“§ 1.

1. Bränvin må tillverkas af en hvar, som är behörig att idka fabriksrörelse eller ock eger eller innehar i mantal satt eller särskildt skattlagd jord; och må flere till bränvinstillverkning berättigade förena sig om bedrifvande å samma ställe af sådan tillverkning.

Bih. till Riksd. Prot. 1882. 5 Saml. 1 Afd. 11 Häft.

2. Domare på landet samt embets- eller tjänsteman, som till följd af sin befattning kan komma att deltaga i beslut om bränvinstillverkning eller i kontroll derå, så ock ecklesiastik embets- eller tjänsteman, kyrkobetjent och folkskolelärare må dock icke befatta sig med dylik tillverkning.

3. Vill aktiebolag utöfva bränvinstillverkning, skall bolagets styrelse utgöras af personer, som till sådan tillverkning äro berättigade.

4. Å ecklesiastika, civila och militära boställen, afsedde att af tjänsteinnehafvaren bebos, vare bränvinstillverkning förbjuden; så ock å annan kronans jord, som ej med stadgad åborätt besittes, såvida icke tillåtelse dertill meddelas af den myndighet, som öfver sådan jord eger att utöfva tillsyn; dock vare den, som å den tid, Kongl. förordningen den 18 Januari 1855 angående vilkoren för bränvinstillverkning kungjordes, på grund af kontrakt med kronan, vederbörande myndighet, korporation eller boställsinnehafvare, såsom brukare eller arrendator innehade sådan jord, för sin person bibehållen vid tillåtelsen att tillverka bränvin, på sätt om jordinnehafvare är stadgad, likväl icke i något fall längre, än samma kontrakt gäller.

§ 2.

1. Den, som vill tillverka bränvin utan att genom jords innehafvande vara dertill behörig, göra ansökning, om bränneriet är beläget å landet, hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och, om bränneriet är beläget i stad, hos magistraten eller, der sådan ej finnes, hos stadsstyrelsen. Vid ansökningen fogas bevis, som styrker *sökandens* behörighet; derest *han* finnes vara till handteringens utöfning behörig, varde tillståndsbref för honom utfärdadt.

2. Besvär i sådan fråga anföras öfver magistrats- eller stadsstyrelses beslut hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inom fjorton dagar och öfver Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes beslut hos Kongl. Maj:t i dess Finansdepartement inom trettio dagar efter delfäendet af beslutet.

§ 5.

Minst fjorton dagar före den, då bränvinstillverkning är afsedd att börja, skall densamma hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skriftligen anmälas samt dervid tillika uppgifvas såväl stället för tillverkningens bedrifvande som ock dagen, då den skall taga sin början. Vid anmälningsskriften fogas antingen tillståndsbref, som i § 2 omförmäles, eller ock bevis, att tillverkaren eger eller innehar i mantal satt eller

särskildt skattlagd jord. Då tillverkningen är afsedd att af flera personer bedrifvas å samma ställe, skola samtliga delegarne i sådan förening göra anmälan derom till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande. Af aktiebolag tillämnad tillverkning skall anmälas af bolagets styrelse, som har att ingifva bolagsordning samt förteckning på styrelsens medlemmar, jemte sådana handlingar, som utmärka, att desse äro till idkande af bränvinstillverkning behörige. Finner Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hinder icke möta för handteringens utöfvande, varde tillståndsbevis utfärdadt.“

Denna hemställan har af Första Kammaren blifvit bifallen, hvar emot Andra Kammaren, med afslag å Utskottets förslag, beslutit, att sagde paragrafer skulle erhålla samma lydelse som 1 och 2 §§ samt 5 § 1 mom. af nu gällande förordning angående vilkoren för tillverkning af bränvin af den 26 Augusti 1876.

Då någon sammanjemkning af dessa Kamrarnes beslut icke synes Utskottet kunna ifrågakomma, läser frågan om förändring af de föreskrifter, som förefinnas i nyssnämnda paragrafer af gällande förordning angående vilkoren för tillverkning af bränvin, jemlikt 63 § Riksdagsordningen, böra anses hafva för denna riksdag förfallit. Detta synes dock icke innebära något hinder för att uti ifrågavarande föreskrifter vidtaga de formella förändringar, som kunna erfordras för erhållande af likartad språkbehandling i författningens olika delar.

Utskottet hemställer på grund häraf,

att Riksdagen ville besluta, att 1, 2 och 5 §§ af ifrågavarande förordning skola erhålla följande lydelse:

“§ 1.

1. Bränvin må tillverkas af en hvar, som är behörig att idka fabriksrörelse eller ock eger eller innehar i mantal satt eller särskildt skattlagd jord; och må flera till bränvinstillverkning berättigade förena sig i bolag för bedrifvande af sådan tillverkning.

2. Öfverståthållare, underståthållare, landshöfding, landssekreterare, landskamererare, kronofogde, länsman, lands- och stadsfiskal, polistjensteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ecklesiastik embets- eller tjensteman, kyrkobetjent, folkskolelärare, i tjenst varande läkare,

brännerikontrollör eller tillsyningsman, så ock i allmänhet embets- eller tjänsteman, som till följd af sin befattning kan komma att deltaga i beslut om bränvinstillverkning eller kontroll derå, må dock icke befattna sig med dylik tillverkning.

3. Å ecklesiastika, civila och militära boställen, så ock å annan kronans jord, som ej med stadgad åborätt besittes, vare bränvinstillverkning förbjuden; dock vare den, som å den tid, Kongl. förordningen den 18 Januari 1855 angående villkoren för bränvinstillverkning kungjordes, på grund af kontrakt med kronan, vederbörande myndighet, korporation eller boställsinnehafvare, såsom brukare eller arrendator innehade sådan jord, för sin person bibehållen vid tillåtelsen att tillverka bränvin, på sätt om jordinnehafvare är stadgad, likväl icke i något fall längre än samma kontrakt gäller.

§ 2.

1. Den, som vill tillverka bränvin, utan att genom jords innehafvande vara dertill behörig, göre derom ansökning, om han bor å landet, hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet och, om han är boende i stad, hos magistraten. Vid ansökningen fogas bevis, som styrker hans behörighet. Derest sökanden finnes vara till handteringens utöfning behörig, varde tillståndsbref för honom utfärdadt.

2. Besvär i sådan fråga anföres öfver magistrats beslut hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inom fjorton dagar och öfver Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes beslut hos Kongl. Maj:t i dess Finansdepartements expedition inom trettio dagar efter delgåendet af beslutet.

§ 5.

Minst fjorton dagar före den, då bränvinstillverkning är afsedd att begynna, skall densamma hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skriftligen anmälas,

samt dervid tillika uppgifvas så väl stället för tillverkningens bedrifvande, som ock dagen, då den skall taga sin början. Vid anmälningsskriften fogas antingen tillståndsbref, som i § 2 omförmäles, eller ock bevis, att tillverkaren eger eller innehar i mantal satt eller särskildt skattlagd jord. Af bolag tillämnad tillverkning skall anmälas af någon bland bolagsmännen med uppgift på samtliga delegarne i bolaget. Finner Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hinder icke möta för handteringens utöfvande, varde tillståndsbevis för tillverkaren utfärdadt.“

2:o.

Likaledes hade Utskottet hemställt, att 20 § 2 mom. skulle erhålla följande lydelse:

“2. Tillsyn vid bränneri skall, då bränvin der tillverkas eller med stöd af § 11 destilleras, utöfvas af edsvuren kontrollör. Efter förslag af vederbörande öfverkontrollör bestämmer Kongl. Maj:ts Befallningshafvande det eller de brännerier inom länet, hvilka skola ställas under hvarje kontrollörs tillsyn.“

Denna hemställan har blifvit af Andra Kammaren bifallen, hvar emot Första Kammaren godkänt samma hemställan med den ändring, att ordet “edsvuren“ utbyttes mot “dertill utsedd“.

Någon sammanjemkning af de olika besluten synes icke heller här kunna åstadkommas. Jemväl utvägen att oförändrad bibehålla nu gällande föreskrift i ämnet måste anses stängd, sedan båda Kamrarne bifallit Utskottets hemställan i öfriga delar af samma paragraf. Men då edgång för närvarande är föreskrifven för kontrollör, om den ock, på sätt ordningsstadgan föreskrifver, ej ifrågasättes för annan kontrollör än den, som förut ej aflagt embets- och tjensteed, är Andra Kammarens beslut i sak närmast öfverensstämmande med nuvarande bestämmelser i ämnet.

Vid detta förhållande, och då den fråga, hvarom Kamrarne stannat i skiljaktiga beslut, endast är att betrakta såsom reglementarisk, hemställer Utskottet,

att Första Kammarens, från nu i sak gällande föreskrift skiljaktiga beslut i detta hänseende må anses hafva förfallit.

3:o.

Vidare hade Utskottet i fråga om tillsynen vid bränvins tillverkning och nederlag föreslagit, utom andra, följande bestämmelser:

“§ 23.

1. Det tillverkade bränvinet uppmätas och reduceras till normalstyrka förmedelst en i bränneriet uppställd, behörigen justerad kontrollapparat. Från hvad denne angifver afdrages för afdunstning två procent. Återstoden utgör det bränvin, för hvilket skatt samt öfriga afgifter beräknas och som ligger till grund för bestämmande af gränserna för tillverknings- och nederlagsrätten.

Med bränvin af normalstyrka förstås sådant, som innehåller 50 volumprocent alkohol vid + 15° å Celsii termometer.

2. Vid bränneri, der kontrollapparat *ej ännu hunnit anbringas* eller apparaten kommit i olag, skall, i enlighet med föreskrifterna i ordningsstadgan, bränvinet på tillverkningsstället af kontrollören uppmätas och profvas samt reduceras till normalstyrka, hvarefter så förfares, som i mom. 1 sägs om det förmedelst apparaten uppmätta bränvinet. Bränvinstillverkaren, som bör om tiden för uppmätningen underrättas, eger att dervid sjelf eller genom ombud vara tillstädes, utan att dock förrättningen må för hans uteblifvande inställas. All för uppmätningen behöflig handräckning och redskap, sådan Kongl. Maj:t den föreskrifver, tillhandahållas af bränvinstillverkaren.

3. Skulle kontrollapparat under pågående tillverkning komma i olag, skall tillverkaren omedelbart derom underrätta kontrollören, och skall under dennes tillsyn apparaten frånskiljas redskapen samt särskildt rör för spritens ledning till sprithållaren anbringas. Om förhållandet gör kontrollören genast anmälan hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och hos öfverkontrollören, der sådan finnes i tjenstgöring. Skulle kontrollören i följd af annan tjenstgöring inom området vara hindrad att utöfva nödig tillsyn vid bränneriet, eger han att tillkalla sakkunnig person att såsom kontrollör tjenstgöra, till dess öfverkontrollör eller Kongl. Maj:ts Befallningshafvande beslutit om kontrollens uppehållande; och skall denne särskilde kontrollör, der så nödigt finnes, af tillverkaren erhålla rum och kost mot den ersättning, som i § 20 mom. 5 sägs. Det bränvin, som tillverkats från närmast föregående afläsning af kontrollapparaten, till dess sprithållaren blifvit satt under kronans lås, beräknas efter tillverkningens storlek under motsvarande

tid, innan apparaten kommit i olag, så vida tillförlitlig uppgift ej kan på annat sätt erhållas; och skall i hvarje fall beräkningen underställas Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes pröfning.

§ 25.

1. Kontrollören skall å tider, som *i enlighet med* ordningsstadgan bestämmas, afläsa kontrollapparaten, och eger bränvinstillverkaren att dervid sjelf eller genom ombud vara tillstädes, utan att dock förrättningen må för hans uteblifvande inställas.

2. Omedelbart efter den afläsning å kontrollapparaten, hvarom i mom. 1 sägs, åligger tillverkaren att, på sätt ordningsstadgan föreskrifver, under kontrollörens tillsyn låta uppmäta och å nederlaget inlägga det bränvin, som i § 14 bestämmes.

3. Skulle det bränvin, som skall inläggas å nederlag, ej af tillverkaren aflemnas, skall kronans lås sättas för sprithållaren och sprithållarerummet, och, derest icke klockan 12 å nästföljande helgfria dag minst åttio procent af allt det bränvin, för hvilket skatt är ogulden, blifvit ställda till statens säkerhet, tillverkningen då afbrytas samt kontrollören om förhållandet ofördröjligen göra anmälan hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som genast låter utmäta den bristande tillverkningskatten.

§ 26.

1. Uppstår emellan bränvinstillverkare och kontrollör tvist om bränvinets alkoholhalt, skall af bränvinet tagas prof, hvilket under bådass försegling af tillverkaren insändes till kontrollbyrån jemte bestyrkt utdrag af journalen för dagen. Chefen för byrån undersöker derefter eller låter genom annan sakkunnig person undersöka profvet och meddelar skriftligt yttrande derom till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som afgör tvisten genom beslut, hvaröfver klagan ej må föras. Den af undersökningen uppkommande kostnad gäldas af tillverkaren, om han tappar tvisten, men eljest af kronan.

2. Anmäler tillverkare hos kontrollören inom sex tillverkningsdygn före tillverkningsrättens upphörande missnöje med kontrollapparatens mätning, skall, så fort sig göra låter, kontrollmätning verkställas enligt ordningsstadgans föreskrifter. Om efter tre tillverkningsdygns kontrollmätning skilnaden emellan dennas resultat och apparatens icke uppgår till en och en half procent af det förra, föranleder anmälningen ingen vidare åtgärd, och åligger tillverkaren att betala kostnaden

för kontrollmätningen. Är åter nämnda skilnad en och en half procent eller deröfver, skall apparaten genast undergå inre revision och omjustering eller utbytas mot annan. Hvad i detta fall genom apparatens felaktighet blifvit i tillverkningsjournalen för högt upptaget afdrages, dock ej för längre tid än från den afläsning, som närmast föregick anmälan om missnöje.“

Samtliga dessa paragrafer hafva af Andra Kammaren blifvit till Utskottet återförvisade, hvaremot Första Kammaren godkänt 23 och 25 §§, under det att 26 § jemväl af denna Kammare blifvit återremitterad.

Af den diskussion, som i sistnämnda Kammare föregick beslutet att återförvisa 26 §, framgår, att syftet dermed var att bereda Utskottet tillfälle att taga under ompröfning, huruvida icke i författningen borde inflyta en föreskrift derom, att under någon tid, sedan de i 23 § omnämnda kontrollapparater blifvit i brännerierna uppsatta, bränvinets uppmätning och profning samt reduktion till normalstyrka skulle, på sätt hittills varit föreskrifvet, verkställas af kontrollörer, och det derigenom vunna resultatet läggas till grund för beskattningen. Jemväl den diskussion, som föregick *Andra Kammarens* beslut att till Utskottet återförvisa 23 och 25 §§ i författningsförslaget, synes utvisa, att äfven denna Kammare med sitt ifrågavarande beslut hade enahanda syfte. Väl fälades under förhandlingarne yttranden, som tycktes gå ut deruppå, att mekaniska kontrollapparater nu icke borde annat än till ett mindre antal anskaffas för att, i ändamål af ytterligare försöks anställande, anbringas i vissa brännerier. Men, utan att för närvarande vilja ingå i någon framställning af de svårigheter, en sådan åtgärd skulle möta, har Utskottet icke kunnat antaga, att Kammarens beslut att återförvisa den paragraf i författningen, som stadgar, att det tillverkade bränvinet skall uppmätas och reduceras till normalstyrka medelst mekanisk kontrollapparat, kan hafva haft till ändamål att göra gällande den åsigt, som vunnit uttryck i sist omnämnda yttranden. Det lär nemligen icke kunna förutsättas, att ett beslut om företagande af experiment med ett eller flera slag af kontrollapparater skulle kunna inrymmas i en författning angående villkoren för tillverkning af bränvin; utan skulle väl en sådan åsigt hafva föranledt förkastandet af ifrågavarande §§, förenadt med beslut om aflåtande af en underdånig skrivelse angående verkställande af försök af det slag, hvarom här är fråga.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt måste Utskottet antaga, att jemväl Andra Kammarens afsigt med beslutet att återförvisa 23 och 25 §§ varit att bereda Utskottet tillfälle att inkomma med för-

slag om den personliga kontrollens bibehållande under någon tid efter införandet af mekaniska kontrollapparater. Utskottet kan icke annat än erkänna det lämpliga i en sådan anordning. Klokhetsen synes bjuda, att, först sedan såväl bränneriegarne som framför allt kontrollpersonalen blifvit fullt förtrogne med apparatens sammansättning och verksamhetssätt, uppmätningen och beskattningen grundas uteslutande på dessa apparater. Dessförinnan torde deras införande ej böra föranleda någon annan förändring i kontrollväsendet, än att brännerivittnena indragas.

Utskottet anser, att Kamrarnes ifrågavarande syfte bäst tillgodoses genom att i författningen införa ett öfvergångsstadgande, som i denna riktning förfullständigar 23:dje paragrafens bestämmelser, samt särskildt hänvisar till hvad 2 mom. af nämnda § föreskrifver för den händelse, att kontrollapparat ej ännu hunnit anskaffas eller kommit i olag. I följd häraf hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte besluta, att bland de i den föreslagna författningen intagna öfvergående stadganden skall under paragrafnummer 50 inflyta en föreskrift af följande innehåll:

“Vid bränneri, äfven der kontrollapparat finnes anbragt, skall derjemte under första året, efter det denna författning trädit i gällande kraft, eller så lång tid deraf, som befinnes erforderlig, förfaras så, som i 23 § 2 mom. sägs. Med afseende å tillämpningen af öfriga stadganden i 23 och 25 §§ förhållas under samma tid så, som Kongl. Maj:t i Ordningsstadgan bestämmer.“

4:o.

Under förutsättning af Riksdagens bifall till förestående förslag, hemställer Utskottet till Andra Kammaren,

att Kammaren måtte godkänna 23 och 25 §§ af det vid Utskottets betänkande N:o 7 fogade förslag till förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin.

5:o.

Emot ofvanintagna § 26 anmärktes ytterligare i båda Kamrarne, *dels* att en allt för stor afvikelse emellan verkställd kontrollmätning och apparatens resultat stadgats såsom vilkor för att, efter anmaldt missnöje med apparatens mätning, erhålla afdrag för hvad genom apparatens felaktighet blifvit i tillverkningsjournalen för högt upptaget, *och dels* att paragrafens ordalydelse syntes gifva vid handen, att vid smärre avvikelser inre revision och omjustering af apparaten ej skulle verkställas.

Innan Utskottet går att framlägga de ändringsförslag, hvartill dessa anmärkningar gifva anledning, anser sig Utskottet böra i korthet angifva skälen, hvarföre man ej anser afdrag af det slag, hvarom här är fråga, böra medgifvas, äfven vid de obetydligaste skiljaktigheter emellan kontrollmätningens och apparatens utslag. Utan att i detta sammanhang fästa sig dervid, att äfven den omsorgsfullast utförda kontrollmätning icke kan anses såsom fullkomligt exakt, samt att smärre avvikelser alltså lika väl kunna bero på en felaktighet i kontrollmätningen som hos apparaten, vill Utskottet till en början erinra derom, att det ligger i sakens natur, att kontrollapparatens mätning, som försiggår omedelbart efter bränvinets tillverkning, skall gifva ett något strängare resultat än kontrollmätningen, som verkställles först efter någon tids förlopp, då alltid någon afdunstning af alkohol egt rum. Härtill kommer, att kontrollapparaten, i likhet med all annan redskap, i följd af temperaturvexlingar och andra förhållanden aldrig kan påräknas att vid hvarje mätning lemna fullt exakta resultat. De avvikelser, som häraf vållas, äro visserligen, på sätt erfarenheten gifver vid handen, af den beskaffenhet, att de under en något längre tidrymd ömsesidigt uppväga hvarandra. Men under den kortare tid, som profmätningen omfattar, kan en obetydligare avvikelse i en riktning väl förefinnas, utan att man deraf eger sluta dertill, att apparaten i det hela angifvit ett felaktigt resultat.

Utskottet erkänner emellertid, att den föreslagna gränsen af ända intill $1\frac{1}{2}$ % af det omedelbara mätningresultatet, hvarmed apparatens utslag skulle öfverstiga det förra, innan rättelse i tillverkningsjournalen deraf föranleddes, är väl hög och torde böra kunna ned sättas till 1 %, helst någon annan olägenhet deraf ej kan uppstå, än möjligen någon ökning i kostnaderna för kontrollmätningarne, men deremot åtskilligt missnöje med det nya mätningssättet förebyggdes. Skulle Utskottets ofvan gjorda hemställan om den lefvande kontrollens

bibehållande under någon tid efter apparaternas införande godkännas, har dessutom denna fråga för närvarande, och innan ytterligare erfarenhet vunnits, mindre betydelse.

En ytterligare förändring i 26:te paragrafens ordalydelse torde böra vidtagas för att tydligt angifva, att äfven smärre afvikelser kunna gifva anledning till kontrollapparatusens omjustering eller utbyte emot annan. De närmare bestämmelserna i detta afseende torde dock böra få sin plats i ordningsstadgan, der Kongl. Maj:t icke lärer underlåta att meddela föreskrifter, egnade att framkalla den största möjliga noggrannhet vid apparatusens användning.

I öfverensstämmelse härmed hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte besluta, att 26 § skall erhålla följande lydelse:

“1. Uppstår emellan bränvinstillverkare och kontrollör tvist om bränvinets alkoholhalt, skall af bränvinet tagas prof, hvilket under bådas försegling af tillverkaren insändes till kontrollbyrån jemte bestyrkt utdrag af journalen för dagen. Chefen för byrån undersöker derefter eller låter genom annan sakkunnig person undersöka profvet och meddelar skriftligt yttrande derom till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som afgör tvisten genom beslut, hvar öfver klagan ej må föras. Den af undersökningen uppkommande kostnad gäldas af tillverkaren, om han tappar tvisten, men eljest af kronan.

2. Anmäler tillverkare hos kontrollören inom sex tillverkningsdygn före tillverkningsrättens upphörande missnöje med kontrollapparatusens mätning, skall, så fort sig göra låter, kontrollmätning verkställas enligt ordningsstadgans föreskrifter. Om efter kontrollmätning, verkställd under minst tre tillverkningsdygn, apparatusens utslag visat sig öfverstiga det omedelbara mätningsresultatet med en procent eller derutöfver, då skall afdrag ske för hvad sålunda blifvit i tillverkningsjournalen för högt upptaget, dock ej för längre tid än från den afläsning, som närmast föregick anmälan om missnöje. I afseende å kontrollapparatusens omjustering eller utbyte mot annan, förfäres enligt ordningsstadgans föreskrifter.

Kostnaden för sådan kontrollmätning åligger tillverkaren att betala, så snart apparatens missvisning, tillverkaren till skada, ej uppgår till en procent eller derutöfver.“

Stockholm den 28 April 1882.

På Utskottets vägnar:

A. H. FOCK.
